

Motion till riksdagen 2007/08:K297

av **Annelie Enochson (kd)**

Återinför ordensväsendet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av ett offentligt belöningssystem där ett återinförande av ordensväsendet ingår.

Motivering

I Sverige utför människor hjältedåd dagligen. Oftast sker dessa i det tysta, till exempel den anhängige som vårdar sin sjuke livskamrat. Andra gånger görs insatser som blir till fyrbåkar för hela samhället och påminner oss om att göra det rätta trots att det är en uppoffring. Några exempel är de fyra unga män som i civilkurage ingrep och stoppade den så kallade "Täby mannen" från att begå våldtäkt eller Gunnel, 63, som hoppade i Byälven och drog upp Johannes, 94, ur det strida kalla vattnet.

Gemensamt för bragder av dessa slag är ett uppvisande av civilkurage som innebär ett uppoffrande utan tanke på kompensation. En ytterligare aspekt som kan benämnas bragd eller hjältedåd är den som med sina givna förmågor dedicerar sig till att göra sitt yttersta för samhällets bästa. Att som framstående yrkesutövare skapa arbetstillfällen, lösningar och uppfinningar har oerhörd betydelse för vårt samhälles fortlevnad. Sarah Wagnerts berättelser om vanskötsel av gamla ledde till lex Sarah med anmälningsplikt för vårdpersonal som misstänker brister i vården.

Kristdemokraterna fäster stor vikt vid civilkurage som manifestation mot likgiltighet eller passivitet för medmänniskor i nöd. Vi vill se ett samhälle där fler vågar ta ansvar. Kristdemokraterna fäster också stor vikt vid enskilda människors strävanden att förbättra samhället.

Vikten av personliga insatser behöver i större utsträckning erkännas. Ett sätt att förläna välförtjänt uppskattning har historiskt varit att statschefen, vår kung, kunnat dela ut medaljer och ordnar som belöning. Medaljer kan fortfa-

Fel! Okänt namn på

rande delas ut och existerar i flera olika versioner. Ordnar väger lite tyngre så till vida att de innebär ett medlemskap, ett tillhörigskap som bekräftar stora och omfattade gärningar som gjorts. Detta upphörde 1975 i och med ordensväsendets avskaffande. Idag kan kungen endast dela ut ordnar till utländska medborgare som har gjort personliga insatser för Sverige. Kung Carl XVI Gustaf har sedan sitt trontillträde 1973 delat ut 1 600 medaljer. Vid sidan av medaljförläningar bör även ordnar återigen kunna delas ut, så att mer omfattande gärningar kan få en tydlig och internationellt jämförbar belöning.

Sverige har alltså för närvarande inga statsordnar avsedda för svenska medborgare. Vi fick våra första statsordnar 1748, de så kallade kungliga riddarordnarna, och detta långt senare än många andra länder i Europa. De var från början tre till antalet, men kompletterades efterhand som samhället utvecklades med ytterligare en 1772. Rötterna står att finna i det adliga ordensväsendet och införandet hade bland annat att göra med att det var ett lämpligt och billigt sätt för staten att belöna förtjänstfulla personer. Bruket av utländska ordnar för svenska medborgare i offentliga sammanhang kan också ha spelat in vid införandet.

Efter en utredning från Finansdepartementet av det offentliga belöningssystemet i slutet av 1960-talet fattade riksdagen för över 30 år sedan ett beslut om att endast utländska medborgare eller statslösa kunde tilldelas svenska riddarordnar samt att två av dessa, Svärdsorden och Vasaorden, skulle läggas vilande. Serafimerorden utdelas sedan dess endast till utländska statschefer eller motsvarande, medan Nordstjärneorden kan utdelas till andra förtjänta utländska medborgare. Sedan kronprinsessan Victorias myndighetsdag kan statschefen utdela Serafimerorden och vissa grader av Nordstjärneorden även till medlemmar av det svenska kungahuset.

Konstitutionsutskottet har i betänkandet KU 1973:27 framhållit ”att det belöningssystem som tidigare tillämpades återspeglade en gången tids samhälls-syn genom att ge uttryck för värderingar av samhällsinsatser enbart med hänsyn till tjänsteställning”. Vidare framhölls det ”att ordnarna inte kunde anses fylla sin uppgift när det gällde att belöna viktiga samhällsinsatser”. Istället har utdelningen av officiella medaljer skjutit i höjden sedan dess, vilket visar på behovet av att belöna personer för deras insatser för samhället. Jag anser därför att ordensväsendet skall återinföras och att man i nominering, beredning och tilldelning av medaljer och ordnar skall se till att uppmärksamma kvinnor mer än vad som är fallet idag.

Stockholm den 3 oktober 2007

Annelie Enochson (kd)